І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-3740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 32. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 18-го ЛЮТОГО 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 18, 1964 No. 32. VOL. LXXI.

РОБІТНИКИ ВІДМОВЛЯЮТЬСЯ ВАНТАЖИТИ ПШЕНИЦЮ ДЛЯ СССР

Бол Гарбур, Флорида. — Провідники морських спілок, Американської Федерації Праці - Конґресу Індустріяльних Організацій, виступили проти продажу американської пшениці СССР. Вони домагаються, щоб президент Джансон припинив цю „небезпечну програму". Для підтримки свого становища голова Міжнародного Т-ва Портових Вантажників Томас Глісон повідомив, що в понеділок 17-го лютого вишле повідомлення до всіх Відділів Спілки Портових Вантажників, щоб припинили вантажити пшеницю, до СССР. Голова Міжнародної Спілки Моряків Пол Голл, який є головою морського департаменту при АФП-КІО, заявив, що критика продажу пшениці СССР — це перше непорозуміння між урядом Л. Джансона і робітничими організаціями. Він сказав, що торговельне порозуміння із ССР — це „відкриття пушки нещасть Пандори", бо тепер виринають різні проблеми у зв'язку з торгівлею із закордонними країнами. З урядових кол стараються всіми засобами переконати робітників в тому, щоб не починали бойкоту. Між вантажниками є такі настрої, що вони можуть погодитися на те, щоб вантажити пшеницю, продану СССР та іншим комуністичним державам, але під тією одною умовою, що принаймні 50% експортованої пшениці перевезуть американські кораблі. Але ані Глісон ані Голл не задовольняться звичайною заявою урядового представника в цій справі, тільки настоюватимуть на тому, щоб були „залізні ґарантії", що воно дійсно так буде. Глісон заявив, що портові вантажники восени минулого року були проти того, щоб ЗДА продавали зерно комуністам, але погодилися на те тільки на окреме домагання президента Кеннеді, який обіцяв, що половину проданої пшениці перевозитимуть американські кораблі. Пізніше уряд відступив від приречення, і тепер робітники не є зобов'язані вантажити пшеницю. Після заяви Глісона представники Департаментів Праці і Торгівлі почали негайно діяти. Вже в понеділок 17-го лютого на Флориду виїхали асистент секретаря праці Джеймс Рейнолдс та підсекретар торгівлі Френклин Деляно Рузвелт молодший, щоб конферувати в цій справі. Рейнолдс має намовляти вантажників до того, щоб не відмовлялися від праці навіть і тоді, коли американські кораблі не перевозитимуть 50% проданої пшениці, бо вже заключений контракт не має такого застереження. Рейнолдс обіцяє, що майбутні контракти настоюватимуть на вимозі, щоб половину проданого зерна експортували американські кораблі. Не знати, чи вдасться представникові Департаменту Проці намовити Глісона щоб припинив вже видані накази до Відділів Спілки Портових Вантажників не вантажити пшениці проданої СССР. Глісон і Голл висловили своє невдоволення з того, що уряд не вимовив собі того, щоб половину вантажу перевозили американські кораблі.

ЗДА ніколи не вдаватимуться до дипломатії бойових кораблів або до угодівства парасолі — Джансон

Ст. Луїс. — Президент Джансон, промовляючи на відзначуванні 200-річчя міста Ст. Луїсу, сказав, що його уряд „ніколи не звертатиметься до дипломатії бойових кораблів або до угодівства парасолі". Президент твердив, що ми не можемо „запевнити миру в світі, доки цей мир не є запевнений для всіх наших громадян в наших містах. І жадне місто в Америці не може почуватися певним, як довго світ не матиме забезпеченого спокою. Джансон промовляє до 2,000 студентів, кажучи, що освіта — це найважніша річ, бо „людська думка — це наш основний ресурс, а нашою найбільшою потребою є освіта". Президент засадив дерево на знак того, що місто Ст. Луїс входить в третій вік існування та відвідав недокінчену будову великого лука над брамою, який має бути 630 стіп заввишки над рікою Міссіссіпі. Будова цього лука коштуватиме дол. 23,000,000, вона відзначуватиме відкриття Заходу в тому місті, що стоїть там, де зливаються ріки Міссіссіпі і Мізурі. Після промови Президент відлетів до Вашинґтону.

Раск передбачає бойкот товарів держав, які торгують із Кубою

Вашинґтон. — Державний секретар Дін Раск заявив в інтервю з представниками радіової стації „Голос Америки", що самі американські консументи можуть почати бойкотувати товарі тих держав, в першу чергу Англії, які торгують із Кубою Кастра. Раск казав, що уряд ЗДА не буде заряджувати жадної відплати у відношенні до тих країн, які ведуть торгівлю з Кубою, хоч уряд ЗДА закликав їх до торговельного бойкоту Кастра. Але, на думку Раска, можуть самі американські громадяни вмішатися в цю справу та почати бойкотувати імпортовані товари з тих держав, що підтримують Кастра, ведучи з ним торгівлю. Державний секретар Раск зовсім не закликав американців до бойкоту англійських товарів, але він гостро заперечував англійське твердження, що торгівля з Кастром є „економічним, а не політичним" фактором. Раск твердить, що „Куба є загрозою для миру в Західній Півкулі", і тому вона повинна бути ізольована. Конґрес домагається, щоб уряд повів відплатну акцію проти держав, які торгують із Кубою.

ВІДБУЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ІЄРАРХІЇ В ЗДА

Філядельфія. — З „Америки", українського католицького щоденника, інформують, що минулого четверга 13-го лютого, тут у приміщеннях архиєпископської канцелярії при Френклін стріт відбулась конференція ієрархів Української Католицької Церкви в ЗДА з участю всіх трьох ієрархів: Митрополита ВПреос. Кир Амврозія Сенишина та єпископів стемфордського і шикаґовського Преосв. Кир Йосифа Шмондюка і Преосв. Кир Ярослава Ґабра. На порядку обговорення були актуальні церковні і національні справи.

УВАН відбула пленарну конференцію у 70-річчя „Свободи"

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук у ЗДА пошанувала „Свободу" з нагоди її 70-річчя пленарною конференцією, яка відбулася в приміщеннях Академії в неділю, 16-го лютого. Конференцію, яку вшанував своєю приявністю президент УНР в екзилі д-р Степан Витвицький, відкрив коротким словом віце-президент Академії проф. Дам'ян Горняткевич, згадавши коротко про взаємини та доброзичливу співпрацю „Свободи" з Академією. Основну доповідь про історію „Свободи" за 70 років на тлі загального розвитку виголосив проф. Іван Коровицький колишній співредактор „Свободи". Ствердивши, що „Свобода" є сьогодні найповнішою і якнайбільш суцільною хронікою українського життя і розвитку доповідач гаряче рекомендував, щоб цю хроніку зберегти і забезпечити, приготовивши мікрофільм, приготовивши і опублікувавши бодай для праці дослідників індекс, створивши архів та подбавши про приготування і публікацію наукової монографії. Ред. А. Драган доповідав про „Свободу" і її сучасні завдання, а д-р Семен Демидчук говорив про „Свободу" й українську еміґрацію. Коротко про „Свободу" і Рідний Край говорив її колишній співредактор полковник Володимир Кедровський а проф. Григор Костюк, голова Об'єднання Українських Письменників „Слово", згадав про українську літературу в „Свободі". Заключне слово мав Юрій Лавриненко-Дивнич, також колишній співредактор „Свободи", який і провадив конференцію. Ствердивши, що „Свобода" провела „українське національне самовизначення в Америці" і ролю та заслуги „Свободи" в житті і розвитку як українців в Америці, так і українського народу в його змаганнях до волі і незалежности, ред. Лавриненко рекомендував ще більшу увагу для стану і відносин в Україні та ще більше зв'язку із загальним українським культурно - творчим розвитком і його кадрами, прилучаючись рівночасно й до рекомендації проф. Коровицького. У зв'язку з цією конференцією в залі Академії влаштовано виставку „Свободи" та її видань.

УВАН у ЗДА вшанувала пам'ять проф. О. Я. Шульгина

Ню Йорк. — В суботу 15-го лютого 1964 р. тут відбулась пленарна конференція УВАН у ЗДА, присвячена пам'яті професора Олександра Яковича Шульгина. Д-р. Л. Є. Чикаленко відкрив конференцію, підкресливши значення діяльности О. Я. Шульгина, як політика, громадського діяча і ученого Далі він виступив з спогадами про О. Я. Шульгина, якого знав з юнацьких років і з яким разом працював під керівництвом славного українського антрополога і археолога Федора Вовка, а в роки Української Революції зустрічався у Києві, коли обидва прагнули зреалізувати свої юнацькі ідеали у будівництві Української Держави. Д-р В. Ржепецький зробив доповідь „Олександер Шульгин — міністр закордонних справ Української Народної Республіки", накресливши образ молодого ідеаліста в роки боротьби за державність, а далі — відданого до кінця українській справі провідного члена уряду УНР в екзилі. Д-р В. Маркусь говорив про останні десять років життя і праці О. Я. Шульгина, коли він відійшов від політики, активно працював науково і на українській громадсько - культурній роботі. Під час конференції Музей-Архів УВАН у ЗДА влаштував виставку фотографій О. Я. Шульгина та його праць.

У Ню Йорку відбулися „ювілейні" Вечерниці „Червоної Калини" з участю півтори тисячі осіб

Ню Йорк. — За щорічним традиційним звичаєм відбулися тут в минулу суботу 15-го лютого ц. р. у великій залі Manhattan Center вечерниці „Червоної Калини", на які випродано до останнього крісла всі місця при столах з добавленням багатьох студентських квитків вступу на залю. Всіх приявних було понад півтори тисячі. Атракцією вечора була презентація 34-х дебютанток, молодих панночок, які вперше взяли участь у великій прилюдній товариській забаві. Вступне слово виголосив інж. Іван Вінтоняк, після чого дебютанток і їх „кавалерів" привітав голова Об'єднання б. вояків-українців д-р Володимир Галан, п. І. Поритко відчитав зміст грамоти для дебютанток у ювілейному році Усусусів, а пані Христина Навроцька відчитувала та представляла громаді довгий список дебютанток. Заля була удекорована спеціяльно для цієї цілі зладженим великим образом арт. - мал. Олександра Климка. Гостей вітали на залі д-р Іван Козак і проф. Сава Никифорак. Буфет зладив Комітет Пань під проводом Уляни Козак. У почесній льожі сиділи головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір з дружиною Марією, пані Дмитерко-Ратич, д-р В. Галан з дружиною, голова Гол. Управи УСС І. Поритко і ін. Приявними були представники всіх українських станів. У прегарному настрої ця товарисько-культурна імпреза тривала до 3 год. над ранку. Грала оркестра „Амор", а співав Ігор Р. Раковський.

Комісія ОАД звітує про заворушення в Панамі

Вашинґтон. — 16-го лютого П'ятичленна Комісія при Організації Американських Держав виготовила звіт про ті заворушення й демонстрації в Панамі, які відбулися минулого місяця і з приводу яких Панама внесла скаргу до ОАД про аґресію ЗДА на Панаму. Комісія ствердила, що в тих заворушеннях вплив комуністів був мінімальний, хоч представник ЗДА твердив противне. Але Комісія також ствердила, що Панама не має причин говорити про якусь аґресію збоку ЗДА на Панамську Республіку, хоча на думку Комісії, американські військові команди забагато користали з військової сили, щоб запевнити безпеку Зони Панамського Каналу.

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ КІПРУ

Заступник державного секретаря Джордж Болл (перший зліва) конферував в Атенах з грецьким міністром закордонних справ Кристосом Палямасом (поруч нього). Болл був у Лондоні, в Атенах, Анкарі і Нікозії в справі кривавих заворушень на Кіпрі, що можуть розпалити війну в східній частині Середземного моря, але його місія була невдачна. Він вже вернувся до Вашинґтону.

ЗДА дозволили представникам СССР і Швайцарії бачитись з Носенком

Вашинґтон. — Після того, як совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико скаржився перед американським амбасадором Фой Колером на те, що американські власті тримають десь совєтського втікача Юрія Носенка, члена совєтської делеґації на конференцію роззброєння в Женеві, і не дозволяють на зв'язок між ним і совєтськими властями, американський Уряд негайно перевів побачення між одним совєтським дипломатом і Носенком в невиявленому місці у Вашинґтоні. Те саме дозволено представникові Швайцарії, з уваги на закид, зроблений їй головою совєтської делеґації на згаданій конференції у Женеві, ніби тамошні власті винні, що Носенко втік та ніби вони неохоче розшукували його. Кожне з тих побачень з Носенком тривало по несповна годині. Юрій Носенко заявив однаково совєтському, як швайцарському представникам, що він утік на власну руку і що добровільно рішив залишитись в Америці. Він заявив теж, що радше виречеться дружини і двох своїх дітей, як погодиться на заклик большевиків, щоб вернутися до Москви. Американські газети твердять, що Громико одверто не закинув американцям, що вони „схопили" Носенка, але натякав на можливість, що Носенко не зник з Женеви добровільно. Поквапна згода американських чинників скомунікувати Носенка з совєтською стороною стоїть у зв'язку з теперішніми американсько - совєтськими переговорами про відкриття консулятів: ЗДА вимагають, щоб в договір про консуляти вставити зобов'язання, що про кожну втечу, арештування чи притримання громадян ЗДА й СССР влада даних громадян має бути негайно повідомлена і вона має дістати змогу на побачення з тими особами.

Хрущов знову нахвалюється вищістю збройної сили СССР над ЗДА

Москва. — Нікіта Хрущов, виголосивши в минулу п'ятницю 14-го лютого ц. р. нову довгу промову перед 350-членним ЦК Компартії СССР, „перестерігав" західні держави, щоб вони не думали, що проголошене Совєтами зменшення їх військового бюджету причинене надзвичайними видатками, пов'язаними з харчовими трудноцами, бо — мовляв — совєтська збройна сила все одно більша за західню, а далі, Совєти ніби хотіли тільки заманіфестувати свою „моролюбність". Хрущов заперечив теж, наче б Совєтський Союз відставав в економічному рості від Америки та доказував різними неперевіреними і штучно накрученими цифрами, що ось за останніх десять років СССР йшов куди швидшим темпом в своєму господарському розвитку, як Америка. Він заперечив теж закордонним вістям, наче б в майбутньому бюджетовому році буде покладений більший натиск на легкий ужитковий промисл в СССР: Хрущов запевнював, що важкий промисл буде далі упривілейований. У тій самій промові Хрущов натякнув, що Компартія шукатиме відбудови єдности комуністичного руху, але не сказав нічого, як це має статися, бо водночас знову лаявся проти „новоспечених троцькістів", які ніби вживають „високопарних фраз про революцію і антиімперіялізм", але насправді своєю діяльністю підривають „соціялістичний табір" — що, очевидно, було сказане на адресу Пейпінґу.

У Ню Йорку відбулась українсько-жидівська конференція

Ню Йорк. — Скликана окремим Комітетом гурту українських і жидівських діячів відбулася тут в минулу неділю 16 ц.м. нова українсько-жидівська конференція, яку виповнили три доповіді і короткі запити з залі. Конференція проходила під гаслом „Українсько - жидівські взаємини в З'єднаних Державах". Після вступного слова Євгена Стахова, ред. Омелян Ревюк відчитав доповідь на тему: „Українсько - жидівські стосунки в ЗДА перед другою світовою війною", згадавши, між іншим, про зв'язок видавництва „Свободи" з жидівськими робітнями, літературними співробітниками і дописувачами. Директор Міжнаціональних Справ Anti-Defamation League при B'nai Brith, д-р Джозеф Ліхтен, говорячи про воєнні і післявоєнні українсько - жидівські стосунки, згадав м. і. про створення в ЗДА „Федерації жидів з України" та про духовий зв'язок жидівських іміґрантів з України з українським етносом, піснями і мовою. Після того постала тут так само Асоціяція галицьких жидів. Промовець згадав про заслужених для добра українсько-жидівських відносин українських і жидівських діячів в ЗДА. Поручав дальшу виміму думок про актуальні проблеми і події. — Проф. д-р Василь Маркусь доповідав про „Проблеми і перспективи українсько - жидівських стосунків в ЗДА", поклавши головно натиск на конечність, щоб жидівський нарід в цілості зрозумів українську визвольну проблематику і визвольницький гін України. Четвертий передбачений доповідач, суддя Мозес Кове не явився. Проводила пані Любов Гансон-Марголіна, яка частину свого вступного слова виголосила гарною українською мовою. Зрештою вся конференція проходила англійською мовою. До Президії належав Богдан Цимбалістий. Приявних було коло 150 осіб.

РАДА БЕЗПЕКИ ОН РОЗГЛЯДАЄ СПРАВУ КІПРУ

Об'єднані Нації. — На понеділок 17 ц. м. цьогомісячний президент Ради Безпеки Об'єднаних Націй, Карльос Альфредо Бернардес з Бразилії, визначив засідання Ради Безпеки у висліді двох закликів — Кіпру і Британії. Кіпр зголосив просьбу, щоб Рада Безпеки розглянула негайно грізну для того середземноморського острова ситуацію, в якій Кіпр буцім-то загрожений аґресією збоку Туреччини. Британія, яка разом з ЗДА противилася передачі справи Кіпру Раді Безпеки, щоб не давати формального права Совєтському Союзові встрявати до цієї справи, тісно пов'язаної з цілим східньо-середземноморським обширом, що має надзвичайно велику стратегічну вагу для західнього світу, в останній хвилині, в минулу суботу 15 лютого, рішила сама, незалежно від Кіпру, звернувшись до Ради Безпеки. Сталося це після того, як місія заступника державного секретаря Джорджа Болла, який виїхав був до Греції, Туреччини і на Кіпр, не вдалася: він не зумів переконати кіпрсько-грецького президента, православного архиєпископа Макаріоса, щоб той погодився на приїзд на Кіпр 10.000-го експедиційного корпусу, зложеного з різнонаціональних військових формацій, з ціллю зберегти на тому острові мир та не допустити ані до громадянської війни між грецькими та турецькими мешканцями Кіпру, ані до зовнішньої інтервенції. Туреччина загрозила збройною інтервенцією в обороні турецької національної меншини на Кіпрі, а Греція заповіла, що в такому випадку заатакує Туреччину. Однак однаково Греція, як Туреччина, члени Атлантійського Союзу (НАТО) підтримували англо - американський проєкт мирного військового корпусу, зложеного здебільша з військових частин членських країн НАТО та частинно з формацій невтральних держав. Однак Макаріос вперто відмовлявся: він гадає, що коли Рада Безпеки прийняла б резолюцію, яку Кіпр хоче пред'явити, а саме, що ґарантується непорушність та неподільність Кіпру з виключенням всякої зовнішньої інґеренції в його справах, то тим самим буде скасований Лондонський договір з 1960 року, в якому, надаючи Кіпрові державну самостійність, застерігалося право Греції, Туреччині і Британії дбати за виконання постанов того договору, а турецькій меншині давалося право „вета" у справах політики на Кіпрі. Макаріос хоче звільнитися від цих клявзуль і саме та його тенденція, щоб змінити конституцію в такому напрямку, щоб про все рішала тільки більшість в кіпрському парляменті, ото ж насправді кіпрські греки, спричинила вибух кривавих заворушень: турки добачили в цьому замах на їхні права і повели терористичні акти проти греків, які — маючи більшість у відношенні 4:1 — відповіли ще нагальнішими збройними діями. До Ню Йорку прибули вже кіпрський міністер закордонних справ Спірос Кипріяну, як також представники кіпрських греків і турків. Репрезентант в Об'єднаних Націях сер Патрік Дін відбув пресову конференцію в Об'єднаних Націях, в якій пояснив, що Британія буде старатися перевести в Раді Безпеки ухвалу про вислання на Кіпр мирної військової місії. За пресовими вістками, Британія, діючи у тісному порозумінні з Америкою, старається ізолювати Кіпр дипломатично, вбачаючи в непримирливості Макаріоса найбільшу загрозу для миру в тій частині світу. Макаріос ставиться недовірливо до Америки й Британії, бо підозріває, що вони підтримують турків на Кіпрі і Туреччину.

Західня Німеччина і Франція погодились в справах війська і закордонної допомоги

Париж. — Впродовж п'ятниці і суботи минулого тижня західньо - німецький канцлер Людвіґ Ергард, міністер закордонних справ Ґергард Шредер і міністер військових справ Кай-Уве фон Гассель перебували у Парижі на нарадах з президентом Шарлем де Голем, його прем'єром Жоржом Помпіду, міністром закордонних справ Морісом Кув де Мурвілем і міністром військових справ Пєром Мессмером. Ці наради відбулись в рямках періодичних зустрічей, передбачених французько - німецьким договором приязни з січня 1963 року. У висліді цих нарад осягнено порозуміння у двох важливих ділянках: щодо влаштування німецько - французького військового вишкільного табору та щодо спільної посиленої допомоги латино - американським і африканським країнам. Хоч не покликано для цієї цілі окремої спільної допомогової аґенції, проте рішено взаємно інформувати себе про хід і характер допомоги окремим латино - американським та африканським країнам, головно шляхом торгівлі з довготерміновими кредитами для тих країн американського і африканського континентів. Франція заторкнула теж справу спільного й однакового військового вивінування, але західньо - німецька армія має американський військовий виряд і залежить від постачання його з Америки. Французький міністер інформацій Ален Пейрефіт ствердив окремою заявою, що недавні відвідини групи французьких парляментаристів у Східній Німеччині не є мають політичного значення, бо Франція не має заміру стосувати теорії „двох Китаїв" у відношенні до Німеччини. Уряд у Бонні — заявив він — репрезентує цілий німецький нарід, а Східня Німеччина це „німецький Тайвань" (Формоза). Президент де Голь і західньо - німецький президент д-р Гайнріх Любке відвідають в цьому році, кожний окремо, латино - американські країни.

В АМЕРИЦІ

● **Пані Кеннеді** разом із братом покійного президента Робертом Кеннеді була в Ню Йорку, де обговорювала з архітектами проєкт Меморіяльної бібліотеки ім. Джана Ф. Кеннеді, яку мають збудувати на терені Гарвардського університету.

● **12 хлоп'ячих скавтів** відвідали президента Джансона в Білому Домі та передали йому подарунки й пам'ятки разом із у шкіру оправленим звітом про працю скавтів. Очолював делеґацію скавтів 17-річний Томас Дейвіс.

● **Головний прокуратор** Роберт Кеннеді прибув на два дні до Ню Йорку, де інформувався про справу тайної злочинної організації, мафії — Коза Ностра. На летовищі привітав головного прокуратора ЗДА Роберт М. Морґентав, який інформуватиме Роберта Кеннеді про злочинну акцію мафії Коза Ностра, яка в районі Ню Йорку контролювала всі ракетерські дії. Жюрі переслухує членів цієї мафії, але майже всі вони відмовляються від зізнання на основі п'ятої поправки до конституції.

● **Кубинський диктатор** Фідель Кастро зайшов до книгарні біля університету в Гавані і почав дискусію зі студентами, які там були. Він сказав, що є „ворогом непримиреним монотонії". На його думку соціяльна революція на Кубі вже скінчилася, і тепер повинна початися технічна революція, яка має спричинити збільшення нашої продукції. Тепер змістом розмови Кастра і його прихильників є тема про економіку, бо там всього бракує.

У СВІТІ

● **Папа Павло VI,** промовляючив минулу середу до духовенства міста Риму, виступив проти комунізму і матеріялізму, як тих ворогів віри, які „напевне можуть знищити свободу, а може і добробут". Водночас він napтаврував всякі прояви аморальности і скандали. Комунізм і матеріялізм зарахував Папа до „антирелігійних ідеологій".

● **Амбасадор Індії** в Об'єднаних Націях збойкотував прийняття, що відбулось в британській амбасаді у честь прибулого до ЗДА британського міністра закордонних справ Р. А. Батлера. Індійці „образились" з приводу становища британського амбасадора сер Патріка Діна, який висловив свою солідарність із пакістанським делеґатом у дебаті в Раді Безпеки ОН над долею Кашміру: Британія признала рацію, що Кашмір повинен сам у плебісциті рішити, чи хоче залишитись в Індії чи перейти під владу Пакістану. Спір між Індією і Пакістаном за Кашмір триває від 16-ох років.

● **Еспанський князь Карльос** Гуґо Вурбонський, який заручився з голляндською княжною Іриною, був на довгій авдієнції в голови еспанської держави генерала Франсіска Франка. Карльос Гуґо є одним із претендентів до еспанського престолу. Найповажнішим кандидатом є внук останнього короля Альфонса XIII, Хуан Карльос, який рік тому повінчався з грецькою княжною Софією.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Неймовірний обман

Здається, що вже й горобці на стріхах цвірінькають про безприкладну в історії аморальність совєтської системи з її забріханістю, підступами, злочинністю аж до злочину злочинів — народовбивства. Все ж таки, не зважаючи на страшний „рекорд" тієї системи і її носіїв у злочинствах, світ взагалі, а Америка зокрема не тільки не витягають з того науки, не роблять практичних висновків, але й добровільно дозволяють, щоб їх та злочинна система обкрадала, обдурювала та використовувала їх знання і їхні ресурси для їх власного „уґроблення", як це свого часу бомбастично приобіцяв учинити Нікіта Хрущов.

Одним із безлічі прикладів такого стану може послужити програма так званого східньо - західнього культурного обміну, що на ділі є нічим іншим, як програмою неймовірного обману Америки Москвою. Деякі цікаві подробиці цього обману виявив очолюваний конґресменом Майкелом Фіґеном з Огайо конґресовий (палатний) підкомітет у справах іміґрації й натуралізації, переслухавши ряд осіб, між ними видатних знавців справи, як, наприклад, професор Єйльського університету Фредерик С. Барґгорн та інші.

З цих свідчень і з численних наявних документів вистачить навести, для прикладу, тільки предмети, що їх викладається в програмі цього „культурного обміну" - обману для американських студентів у Совєтському Союзі, і предмети, доступні для студій совєтських студентів у ЗДА. Отже:

Американські студенти в СССР вивчають такі „дисципліни", як: Розвиток совєтської адміністрації в рр. 1917-1936; Порівняння творів Максима Горького і Гергарда Гавптмана; Російська мова; Філологія; Життя і творчість П. І. Пестеля; Географія, зокрема структура совєтських міст; Історія російської і совєтської науки; Вплив російських революційних демократів на південних слов'ян в рр. 1855-1875; Совєтська політика цін; Історія російського інтелектуалізму в 19-му ст.; Російсько - японські відносини; Твори Ісаака Бабеля; Політична теорія та правна історія совєтської держави; Зв'язки між совєтськими і закордонними письменниками в 1917-1929 роках.

Таких то „мудрощів" навчаються американські студенти в Совєтах. „В обмін" за це совєтські студенти студіюють в Америці такі предмети: Сучасна англійська мова в ЗДА; Математика; Теоретичні принципи обчислювання і плянування машин в металюрґійній промисловості; Піроґенічне процесування дерева; Електричні трансмісії в рухомих сільськогосподарських машинах; Обчислювання і специфікація термодинамічних функцій у розчині йонів; Тиснення при низькій температурі та ін.

Цей список предметів, що їх вивчають совєтські обмінні студенти в ЗДА, продовжується довгим реєстром таких і подібних майже виключно технічних дисциплін, зрозумілих для кваліфікованого спеціяліста. Іншими словами, Америка дає совєтським студентам найдалі заавансовані знання з технології в обмін за насичені, очевидно, марксизмом - ленінізмом дурійки, що їх втовкмачується в голови американських студентів в Совєтському Союзі.

Розглядаючи й оцінюючи стан такого справді неймовірного „культурного" обману, конґресмен Фіґен окремим листом довів його до відома державного секретаря Діна Раска, стверджуючи, що „совєтські студенти й науковці в ЗДА просякають у вітальні ділянки нашої науки й життя, тоді як студії американських науковців і студентів у Совєтському Союзі межують із сміховиною". Конґресмен закликає Державний Департамент „завернути з тієї сліпої вулиці і поставити програму культурного обміну на базі повної взаємности, або її перервати".

Цей ганебний совєтський „культурний" обман можна поширити й на всі інші ділянки модного тепер „співіснування" вільного світу із рабовласницьким Совєтським Союзом. Погроза Хрущова „уґробити" вільний світ може стати трагічною дійсністю, якщо світ своєчасно не схаменеться.

Нема підстав для вдоволення

Ще за урядування в Білому Домі Д. Д. Айзенгавера було загальновідомо, що тодішній голова сенатської демократичної більшости Линдон Джансон знаменито орієнтується у крайових американських проблемах, зокрема, в законодатній процедурі, зате мало цікавиться міжнародною проблематикою. Після трагічної смерти Дж. Ф. Кеннеді, коли Линдон Джансон раптом став президентом, його прихильники були вдоволені, що в міжнародній ситуації панувало „затишшя", яке не вимагало від Уряду негайних поважних рішень ні в одній складній закордонно - політичній справі. Передбачувано, що бодай перша половина 1964-го року минеться без міжнародних ускладнень, що передвиборча кампанія вестиметься довкола внутрішньоамериканських проблем і що в міжчасі президент Джансон зможе спокійно вивчати складні міжнародні проблеми.

Не так склалось, як гадалось. Нові кризи, що несподівано вибухли у Південному В'єтнамі, в Панамі, на Кипрі, у Занзібарі і Кенії, на лінії Індонезії - Маляйзії, поруч із такою несподіванкою, як рішення Франції визнати комуністичний Китай, — все це захитало теорію про першенство внутрішньоамериканських справ над закордоннополітичними. Захвилювалось громадянство, залунали гострі голоси преси, відізвались критики на адресу американської закордонної політики і самого президента Джансона. У цій ситуації Президент пішов іншим шляхом, як ішли були його два великі попередники. Замість скликати часті пресові конференції із сотнями журналістів і своїми заявами та відповідями самому актуалізувати закордонно - політичні справи й доказувати цим своє зацікавлення ними, стурбованість і шукання правильних шляхів розв'язки, президент Джансон виступив проти „алярмістів і людей, які охоче скачуть на свій уряд, які люблять критикувати та які вважають, що не можна бути згідливими і конструктивними". Своїм критикам у ділянці закордонної політики Президент закинув, що вони „єднаються з нашими ворогами". Щодо суті справи, то обмежився він загальним ствердженням, що завданням Уряду є „робити те, що він уважає за правильне, за чесне, за переконливе і те, що він якраз робить".

Така заява не викликала прихильних відгуків. Не тільки видатні республіканські провідники, але й найповажніші газети, між ними й найприхильніші до нинішнього Президента, застереглися, що не можна утотожнювати патріотичних критиків з ворогами держави. Між іншим, „Ню Йорк Таймс", який послідовно виступає проти республіканського сенатора Беррі Ґолдвотера, ствердив, що він погоджується з Ґолдвотером щодо шкідливости „самозадоволення і самопевности". Бо й дійсно: коли з одної країни викидають американського консула, а з другої американських професорів, — коли маленька Панама зриває дипломатичні взаємини і погрожує скаргою за аґресію", коли Куба припиняє доплив питної води до американської бази, коли погіршилась ситуація на протикомуністичному фронті у В'єтнамі, коли де Ґоль знехтував становищем ЗДА в справі Китаю, а Британія щодо торгівлі з Кубою, — то це вже достатні причини для того, щоб бити на сполох. Заперечувати, що ті події вдаряють по престижеві й інтересах ЗДА — це значить ховати голову в пісок. Годі вимагати від вільної думки, щоб вона переставилась на рейки потакування і безкритичного сприймання заспокійливих заяв Уряду. Критика — менше зло, як безкритичне самозадоволення.

Ярослав Курдидик

НА ГОСТРОМУ ЗАКРУТІ

Ще один переворот у Південному В'єтнамі, що його провів буцімто прихильник ЗДА, генерал Нґуєн Хан, сприйняв американський уряд як „неминуче зло", і президент Джансон навіть переслав в'єтнамському провідникові звернення, в якому закликає посилити війну проти комуністів, прирікаючи повну мілітарну підтримку. Але разом з тим Президент доручив окремій комісії провести основне слідство, яке охоплювало б період від 1956 року, коли ЗДА почали допомагати закріплювати у Південному В'єтнамі протикомуністичний режим.

Не зважаючи на те, що уряд ЗДА вклав у допомогу Південному В'єтнамові понад більйон долярів, не зважаючи на постійну приявність там 14 000 американських „військових дорадників", з яких до тисячі вже вбито чи поранено, активність комуністичних загонів у тій країні не тільки не зменшується, а, навпаки, щораз посилюється.

Справу погіршує факт, що внаслідок останніх двох переворотів і тій країні постав хаос. Можна здогадуватися, що генералові Ханові немало часу забере „нове політичне закріплювання", поки він зможе повністю заанґажуватися у протикомуністичну війну. До того ж, рішення президента де Ґоля визнати червоний Китай виявилося просто фатальним у наслідках для політики, що її ведуть американці на тому обширі. Де Ґоль хоче повної невтралізації всієї південно - східньої Азії. На наслідки не треба було довго очікувати: за два останні тижні атаки комуністів у Південному В'єтнаму потроїлися силою і чисельністю.

Але фактичний аспект перевороту, отже повалення режиму братів Діємів і їхня смерть, полягає у старій проблемі: наявності воюючих комуністичних частин, їхній щораз зростаючій активності і незарадності того режиму осягнути рішальні успіхи. Це саме було причиною упадку генеральської хунти, яка забагато часу зуживала на „політичне закріплювання". Мабуть, для цього генеральська хунта почала шукати — за підшептами французьких дорадників, — шляхів до повної невтралізації Південного В'єтнаму, беручи собі за приклад — Ляос.

Треба сказати, що, після недавньої заяви секретаря оборони МекНамари, в якій він запевняв Конґрес, що Південний В'єтнам, позбувшись режиму Дієма, став на шлях повної внутрішньої консолідації, переворот генерала Хана, який до основ потряс і послабив країну, був для ЗДА великою несподіванкою. Проте, признання Вашинґтоном нової влади ген. Хана, треба думати, було виявом здорового розуму: для політики ЗДА у Південному В'єтнамі сприйнятливішою є антикомуністична диктатура того генерала, як „невтральність", що її пропонує де Ґоль і що на наших очах привела до таких прикрих наслідків у Кореї і Ляосі.

Громадянська війна — найбрудніша і найважча форма війни. У тій війні важко з точністю визначити, хто приятель, а хто ворог, хто шпигун, а хто добрий сусід. Тож „для облегшення контролі" в тій війні вводиться в країні диктатуру, чи пак „майже диктаторський режим".

Є вістки, що ЗДА будуть примушені незабаром перейти із дотеперішньої „ролі дорадника" у Південному В'єтнамі на позиції одвертого „приборкувача" в'єтконґських комуністів, навіть, якщо мала б повторитися у деяких варіянтах Корейська війна, що в неї втрутилися були червоні китайці. З вашинґтонських кол поширюються чутки, що уряд ЗДА хоче уникнути тієї помилки, яку зроблено у Китаї, коли президент Труман, за порадою Маршалла і Ачесона, довів до створення т. зв. коаліційного уряду, який так послабив позицію Чіянґ Кайшека, що він був примушений покинути материк і втікати на острів Формозу.

Після жовтневого перевороту, яким усунено режим Дієма, зустрічаємо в американській пресі найбільш контроверсійні пропозиції, яким то робом найкраще врятувати Південний В'єтнам. Як пригадуємо ,більшість голосів була за те, „що Дієм мусить іти геть", і схвалювала револьту. Може й була в тому рація, однак...

Азія — континент, на якому розіґрується велика містерія, і, мабуть, доведеться зробити там ще багато помилок, поки її суть вивчать люди, які базують свої політичні оцінки на західній ментальності. Досі не одна справа, яку в західньому світі вважали за „непорушний канон", виявлялася звичайним блефом, і, навпаки, не одна свавала непорушною дійсністю. І так, дуже часто один переворот був підготовою другого, а прихід нової влади залежав виключно від того, хто і з якою дозою брутальности її репрезентував.

Найчастіше нарід та його інтереси бувають тільки засобом для того, щоб якась кліка використовувала їх для своїх шкурних цілей. Тож навіть і Пентаґон, де, без сумніву, сидять найкращі фахівці, іноді „попадає у крапку", хоч перед тим розглядає і перевіряє ситуацію, здавалося б, до найдрібніших нюансів.

ЗДА вкладають у Південний В'єтнам не тільки величезні матеріяльні ресурси, але й людську силу, щоб у тій країні врятувати свободу, а перед широким світом затримати на належному рівні свій престиж. І саме престиж може стати у найближчому часі вирішним фактом на тому обширі. ЗДА не зможуть припинити війни у Південному В'єтнамі, бо вони її там не розпочинали, але вони можуть негайно вирівняти всі дотеперішні помилки і надати новий хід війні, хоч би й анґажуючи для того свою мілітарну могутність.

● **На північних окраїнах Риму**, при копанні глибокого долу для фундаментів під новий великий будинок, натраплено на мармуровий саркофаґ, в якому знайдено дуже добре збережену мумію 8-річної дівчинки. Учені археологи й лікарі прийшли до переконання, що знахідка стосується 2-го сторіччя, ото ж походить з-перед 1.800 років. Вони здогадуються, що якийсь римський достойник в Єгипті мав донечку, яка там померла: батьки хотіли перевезти її й поховонити в Римі і тому її забальсамували за єгипетським звичаєм. На дорогому саркофазі були ще сліди малюнків.

К. Крупський

„ГОЛОС АМЕРИКИ" СЬОГОДНІ

Політика співіснування ЗДА і Совєтського Союзу глибоко змінила форму і тон радіопересилань „Голосу Америки" до східньоевропейських слов'янських країн, окупованих Москвою. Цю зміну виразно завважують люди, які слухали „Голос Америки" в роках 1950 - 55 і слухають тепер. В американській пресі ще досить часто зустрічаємо такі терміни, які коротко й вірно характеризують аґресивну московську політику та істоту комунізму, а саме — „московський імперіялізм", „кремлівська диктатура" і т. д. На жаль, таких термінів тепер не почуєте уже через „Голос Америки".

Це, однак, не означає, що „Голос Америки" не виконує певного завдання в боротьбі з комунізмом. Ідеологічна боротьба між Сходом і Заходом іде безупинно, і в ній, так само як і перед тим (за вийнятком способу вислову), розкривається цілі та істоту комунізму, вказується на його хронічні слабості, меншовартість його господарчої системи і т. д.

Ось, наприклад, передавана і коментована „Голосом Америки" справа продажу американської пшениці Совєтському Союзові таки змусить не одного комуніста чи симпатика комунізму призадуматися не тільки над програмою та кличами, але також над дійсністю комуністичної системи. В подібний спосіб передається відомості з інших ділянок життя американського народу, і таким чином, на думку керівників „Голосу Америки", совєтський слухач може робити порівняння з тим, що він має в „соціялістичнім раю".

Відомо, що наслідки різного роду подій в житті народу, а також у міжнародному житті можна точно передбачити на підставі аналізи подібних історичних подій. Однак, коли вдамося до історії, то не знайдемо фактів, які говорили б за те, що росіянин колись збунтується проти свого уряду тільки тому, що громадянинові іншої країни краще живеться. Тим більше, що росіянин — вірить у те, що він осягнув найвищого рівня життя якраз тепер, а інші народи його ніколи не цікавили й не цікавлять. Росіяни завжди був і є льояльним до свого уряду; він бачить, що чим більше російська імперія росте, тим краще йому живеться. Отже, „Голос Америки" може говорити про краще життя інших народів ще десятки років, але це не турбуватиме росіянина. Навіть під час революції росіянин, голодний та обдертий, був вірним своєму урядові і поспішав йому на допомогу в здавленні новостворених держав української, польської та ін.

Ці факти кажуть нам, що намагання „Голосу Америки" переконати росіянина, що інші народи живуть краще, можна порівняти до намагання проколоти шкіру слона колючкою будяка.

Є один чинник, який історично оправдав себе багато разів у поборюванні російського імперіялізму, але, на жаль, „Голос Америки" достатньо не використовує його. Цим чинником є те, що найдорожче кожній людині: національна воля, що включає такі елементи, яких не заступити жадним суроґатом.

Порівнюючи колишні і нинішні радіопересилання „Голосу Америки" українською мовою, запримічуємо, що як колись, так і тепер, характер цих радіопересилань залишається непередрішеним відносно проблеми самовизначення українського народу. Цю основну, вітальну справу нашого народу тепер, мабуть, ще більше, як перед тим, збувається двозначними натяками на „право всіх народів бути незалежними" і т. п. фразами.

Біда тільки в тому, що для українського слухача залишається питання, чи Україна також належить до тих упривілейованих народів, що мають право на свою національно - державну незалежність. Також лишається питанням, як український радіослухач ставиться до многозначних натяків „Голосу Америки", маючи в свіжій пам'яті виразні, але брехливі обіцянки незалежности українському народові німецькими „культуртреґерами".

Правда, в радіопересиланнях „Голосу Америки" українською мовою можна завважати і деякі позитивні зміни. Передусім складається враження, що українська програма усамостійнюється від відділу „старшого брата", бо тепер уже не перетлумачує живцем пересилань російською мовою про кутузових та інших „великих російських людей", як то бувало раніше. Тепер коментатор подає час українських пересилань за київським, а не за московським часом.

„Голос Америки" українською мовою зробив поступ і в тому, що тепер час від часу поза стандартними політичними новинками, які передається іншими мовами, передає в Україну протягом кількох хвилин інформації з життя української еміґрації у вільному світі, головно із життя українців Америки та Канади. В рамах цих інформацій передається спів українського церковного хору або новинки із культурних здобутків української еміґрації.

Недавно передане інтерв'ю „Голосу Америки" із професором Романом Смаль-Стоцьким про діяльність НТШ заслуговує на особливу увагу. Також було корисним для українського слухача пересилання інформацій про українські традиційні звичаї, пов'язані з нашими релігійними святами, інформації 22-го січня ц. р. про те, як українці в ЗДА відзначають 46-ту річницю проголошення незалежности української державности в 1918-му році і 24-го січня пересилання молитов Преосв. Кир Ярослава Габра та о. Прот. Мирона Пахолка, проведених в Сенаті та Палаті Репрезентантів.

Можливо, що декого в Україні зацікавлять і українські пісні в джезовій обробці, передані недавно на закінчення програми, а саме: „Віють вітри", „Їхав козак за Дунай" та „Ой не ходи, Грицю".

Але при всьому цьому треба мати на увазі факт, що „Голос Америки" вже й так зменшив в часі та кількості радіопересилання в Україну.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Змова мовчання

Мюнхен. — Судові процеси, що відбулися, або відбуваються проти осіб, які вчинили злочини проти людяности, розкривають одну спільну рису: злочинці, поставлені перед суд, жили і працювали під власними або фальшивими іменами, і багато людей знали їх минуле. Однак тільки випадково сталося так, що деякі злочинці зустрілися із колишніми в'язнями концентраційних таборів, і ці їх пізнали і повідомили судову владу.

Так сталося із Беднареком, що сидить тепер на лаві підсудних у Франкфурті. Його історія досить дивна. Народжений у Горішньому Шлезьку, він був мобілізований в польське військо, але в 1939-му році здезертував і вступив до німецької армії. За якусь провину його вислано до концтабору в Освєнцімі. Але, як „расовий німець" (його прізвище польське), Беднарек мав у таборі привілеї: він був старшим над своїми товаришами-в'язнями і немилосердно з них знущався. Бив, катував, убивав без ніякої причини, — „зриваючи зло" на невинних, безборонних людях. Його спеціяльністю було — убивати в'язнів стільцем.

Беднарек дожив в Освєнцімі до кінця війни, пізніше був власником кантини в Західній Німеччині. Міг би спокійно дожити віку, як „порядний громадянин", але трапилася нагода: один колишній невільник з Освєнціму пізнав його і повідомив поліцію. Тепер Беднарек мусить відповідати за свої діла на суді.

Безперечно, були й інші люди, що знали, як поводився Беднарек в Освєнцімі, але вони повмирали, або не мали „щастя" зустріти його на волі.

Інша пригода сталася з професором Гайде, що завідував організацією убивств безнадійно хворих у санаторіях і притулках Німеччини за влади Гітлера. Це сумної слави „евтаназія" — легка смерть. Лікарі, з наказу Гайде давали недужим інєкцію, від якої вони негайно вмирали. Так загинули тисячі людей.

Гайде після війни жив 15 років у провінції Шлезвіґ-Гольштайн під чужим прізвищем „д-р Заваде" і мав лікарську практику. Як виявляється, про його діяльність у „Третій імперії" знали десятки людей. Але за Гайде - Заваде „забули", і він жив собі спокійно. Його жінка, яка перебуває в Мюнхені, дала проголошення, що лікар Гайде помер, і на цій підставі дістає солідну пенсію.

Тепер афера Гайде - Заваде йде перед суд. Його жінку судитимуть за обман: вона знала, що її чоловік живе, але присягала, що помер.

Відомо, що особи, які знають злочинця і не повідомляють про нього судової влади, беруть на себе відповідальність за поповнені ним злочини. Чи будуть судити тих, що знали минуле Гайде - Заваде і мовчали — невідомо.

П. А.

● **Індійський прем'єр Неру** появився в минулому тижні вперше від 6 січня цього року в індійському парляменті. Він усе ще налягає на ногу і говорить дуже слабим голосом. Неру перейшов легкий удар мізку, внаслідку якого мав деякий час спаралізовану ліву половину тіла. Він має тепер 74 роки. Під час дебати в тому дні він шостикратно вставав з свого крісла, даючи відповіді інтерпелянтам.

Алла Коссовська

ГІРСЬКИЙ ВОВК

(Повість)

(8)

— Та це, бачиш, я про всяк випадок... — зніяковів Андрій. — Думав воду по дорозі знайдемо, а арака — до сніданку.

— Ну, брате, з водою тут трудно. Бачиш, як нишпорять пси, вони теж хочуть пити. — Борис підкликав Лорда і, нахилившись, помацав його сухий ніс.

Їсти нікому не хотілось. Смажена курка й печені яйця застрягали в горлі. Тай рішуче відмовилася навіть пригубити чарку араки. Хлопці ковтнули потроху, і розпечене спрагою горло зажадало води з подвійною силою.

— Ось, бачиш, що ти наробив! — докоряла чоловікові Тай.

— Алеж ми скоро доберемося до снігу, — потішав її Андрій. — Бачиш, уже недалеко...

Рушили. Але те, що здавалося таким близьким, відступало все далі й далі.

— Ось-ось за цією горою мусить бути снігова латка, — запевняв Андрій, ідучи попереду.

Але за „цією" горою виростала друга, ще вища, ще стрімкіша...

Сонце пекло, дихати ставало щораз тяжче.

Борис спинився. Надвереджене на засланні серце тяжко гупало. Легеням забракло повітря. Він ліг, щоб трохи перепочити.

Тай завзято бралася вгору за чоловіком, часом віддихуючи і присідаючи на землю.

Андрій здобув ще одну скелю і радісно гукнув: „Вода, вода!"

Зачувши це, Борис помалу звівся на ноги і нахильці, допомагаючи собі руками, побрався до нього.

Але виявилося, що тією „водою" Андрій лише хотів підбадьорити жінку і брата. Тай, безнадійно охнувши, сіла на рідиньку жовту траву. Андрій сів поруч і обійняв її, запевняючи:

— Алеж вона десь близько, ця латочка, бачиш, вже пси зачули і побігли.

Пещений „мамин синок" виявився найвитривалішим, хоч шкіра на його обличчі засмажилась на сонці і яскраво червоніла. Тай торкнулась долонею його щоки.

— Спікся ти, Андрійку! — і обернулась до Бориса. — Як чуєшся? Краще?

— Нічого. Це все минеться, — недбало відповів Борис. — Повзім далі!

Надвечір досягли тієї спасенної латочки. Певно, якась мандрівна хмаринка, зачепившись за вершок гори, залишила в улоговині цей білий килимок.

Тай припала до снігу спраглими устами. Сміючись від захоплення, вона ковтала кусники злежаного снігу, а поруч з насолодою лизали його Ларс і Лорд.

Коли Борис, нарешті, й собі досяг мети, Андрій уже розкопав з-під снігу джерельце і спрямував його тоненький струмінь в ямку. Борис зачерпнув обіруч джерельної води.

— Ох і солодка! — вирвалось у нього з полегшею.

З льодовця Ціті-Хох сподіваної панорами не побачили. Її ревно ховали гори: мандрівники опинилися наче в кратері вулькану, з одного схилу якого блискучою білою ґабою сповзав льодовець. І кожне голосно сказане слово відбивалося тут кілька разів, щораз стишуючись. Перегукувалися з гірським ехом, а потім посідали і „слухали тишу".

Десь вгорі щось ходило, велике, незграбне, мабуть, ведмідь, і дрібне каміння сипалося вниз.

— Дивіться! — гукнув Борис, указуючи рукою на скелю, що, наче осетинський кинджал, розтинала небо.

— Тур! — закричала Тай. — Андрію, бачиш?

Тур стояв нерухомо, так, як малюють його у шкільних підручниках географії: високо піднісши горду голову з парою розкішних рогів.

— Ах, який красунь! — захоплювалась Тай. — Андрію, заберімо його до Харкова!

Вона заплескала в долоні, і тур, ніби оживши, повів головою в її бік, а тоді враз стрибнув униз з п'ятиметрової висоти, перекинувся через роги і зник між скелями.

— А я, признатись, з більшою охотою забрав би з собою оцього двоногого тура! — сказав Андрій, рукою обіймаючи брата за шию.

— Не тура, а гірського вовка, — поправила Тай, згадавши, що так називають осетини свого лікаря за його одчайдушну сміливість.

* * *

Вертатися додому було не легше, бо треба було ввесь час вважати на каміння, що зривалося і летіло вниз при найлегшому доторку. Раз-у-раз доводилось спинятись і висипати пісок з черевиків. До того ж стемніло, і трудно було орієнтуватися в незнайомій місцевості.

В глибокій темряві вони йшли, як сліпці, тримаючись одне за одного. Попереду — Борис, далі — Андрій, а ззаду, вхопившись за Андріїв пояс, Тай.

За голими скелями почалися луки-„логонаки" з високою, на людський зріст, травою. Часом Борис тратив ґрунт з-під ніг і, обірвавшись, летів у темряву, тягнучи за собою і інших.

Спочатку все це бавило Тай, і вона сміялась, опинившись зненацька на дні якоїсь ями. Але враз споважніла, коли пси попідгортали хвости і почали тиснутися до ніг людей.

— Ти що ж це нас у вовчі ями тягнеш? — з жартівливим обуренням зауважив Андрій братові.

— Так, вовків тут досить, — відповів Борис.

— Кого? — злякано спитала Тай.

— Та вовків же! — спокійно докинув Борис.

Вони сиділи в густій траві, ледве відрізняючи одне одного в темряві, і, коли тепла рука Бориса легко злягла на її плече, Тай здригнулась, але відразу ж відчула, як спокій і певність цієї міцної руки передалися їй.

За короткий час життя під одним дахом Тай прив'язалася до Бориса і зуміла належно оцінити цю мужню людину, в якій так дивно сполучались ніжність, відвага і залізна сила волі. Такі люди здатні на найбільший подвиг, такі не спиняються перед найстрашнішою небезпекою, не вагаються принести себе в жертву в ім'я ідеї. Але ця сама рука, що не затремтить, нищачи ворога, гладить її плече, обіцяючи захист, пестить маленьких осетинських дітей і приносить полегшу хворим. Такій людині можна довіритись, вона не зрадить. І Тай, приплющивши очі, притулилась до Борисового плеча, другою рукою охопивши за шию Андрія. Чоловіка Тай любила глибоко і радісно. Він був для неї всім: добрим, ласкавим другом, палким коханцем, вередливою дитиною, яка вимагала для себе любови, пестощів, уваги. Вона віддавала йому себе всю, з усіма своїми поривами і почуттями, пристосовуючись до його вдачі, його бажань і вимог.

ЗАКЛИК

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

Урочистим відзначенням 46-тих Роковин Незалежности і 45-тих Роковин Соборности України, наша громада в ЗДА доказала зрозуміння для високих ідеалів, за які боряться Українці в Рідному Краю та за кордонами нашої Батьківщини. Пригадавши світле майбутнє, ми одночасно взяли на наші плечі велике зобов'язання глянути в майбутнє.

Москво-комуністичний імперіялізм востаннє посилив свій наступ на весь вільний світ, зокрема на вільних Українців, їхні інституції та їхні надбання. Цей наступ має в деяких частинах землі некорисні для нас наслідки, але нас він не повинен ані зламати ані спинити нашого розмаху. Навіть найбільші песимісти мусять признати, що своєю активністю та живучістю, українська іміграція добилася востаннє поважних успіхів, зокрема ними може похвалитися наша найвища політична репрезентація в ЗДА — Український Конґресовий Комітет Америки.

У зв'язку з посиленою москво-комуністичною акцією, подвоїти а то й потроїти мусить свою діяльність також Український Конґресовий Комітет Америки. Ця діяльність, запланована в 16-ти точках на 1964-й рік, матиме подвійний характер: оборони й наступу. Щоб здійснити свою накреслену програму якслід, Український Конґресовий Комітет Америки мусить мати сильну фінансову базу.

Напередодні цьогорічних Великих Роковин Січня, ми проголосили Ударну Кампанію на Український Народний Фонд. Екзекутива Українського Конґресового Комітету Америки сердечно дякує за відгук серед наших громадян на заклик про посилення Збіркової Кампанії. Ударну Кампанію ми мусимо закінчити так, щоб не було ніякого сумніву в нашій рішучості у боротьбі за наші найвищі ідеали. Докажімо ділом, що ми вміємо відбивати атаки ворога цілого людства і знаємо як підтримувати нашу найвищу репрезентативну інституцію в ЗДА.

Тому звертаємося до всіх Платників УНФонду, Членських Організацій Українського Конґресового Комітету Америки і всіх, яким лежить на серці журба за наше майбутнє, допомогти нам закінчити Ударну Кампанію на УНФонд якнайуспішніше. Нехай не буде ні одної свідомої людини в нашій спільноті, ні однієї Організації, яка до кінця квітня місяця цього, 1964-го року не прислала б своєї жертви до УНФонду.

Український Конґресовий Комітет Америки має продовжувати свою діяльність, якої не може проявляти ніяка інша Організація. Підтримаймо нашу Централю в ЗДА, що об'єднує в своїх рядах усі прошарки нашого Громадянства. Негайно відгукнімся на цей заклик і даймо Українському Конґресовому Комітетові таку сильну Фінансову базу, щоби він не мав ніяких фінансових турбот на цілий рік.

Об'єднано й зорганізовано йдім до великої мети!

ЕКЗЕКУТИВА
УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ

Сенатор Ґолдвотер називає през. Джансона „великим угодівцем"

Рено, Невада. — Виступаючи в пресовому клюбі м. Рено, Невада, сенатор Ґолдвотер, республіканський кандидат на президентську номінацію, піддав гострій критиці політику президента Джансона та цілої Демократичної партії, називаючи Джансона „великим угодівцем". Ґолдвотер сказав, що президент „не має відваги" вирішити проблем ані вдома ані закордоном, маючи на увазі особливо „водну кризу на Кубі", як також політику сучасного президента в Панамі, Африці, Азії й Европі. Торкаючись інших республіканських кандидатів — Рокефелера й Ромні — Ґолдвотер сказав у місцевій телевізії, що політика першого в багатьох відтинках „абсолютно" ідентична з політикою президента Джансона, а губернатор Ромні взагалі ще не висловився „достатньо ясно для всіх, щоб знати, де він стоїть". Щодо своїх номінаційних шансів сенатор Ґолдвотер висловився оптимістично, бо його „справи на Сході і Середущому Заході виглядають на краще" і „я дуже підбадьорений перспективою".

З ЖИТТЯ НАУКОВОГО В-ВА ІМ. ШЕВЧЕНКА

Вшанування сторіччя народин Ольги Кобилянської.

Філологічна Секція Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗДА та Українська Буковинська Громада вшанували спільною Науковою Конференцією століття народин буковинської письменниці Ольги Кобилянської. Конференцію 7-го грудня 1963 р. у виповненій вщерть залі Українського Інституту Америки в Ню Йорку, відкрив дійсний член НТШ, д-р Лука Луців, вказуючи на ролю письменниці, що її вона відіграла в українській літературі. У своєму вступному слові д-р Луців згадав між іншим і про різне ставлення совєтської критики до Кобилянської. Тепер совєтські критики представляють Кобилянську як прихильницю їхнього режиму, а Держлітвидавництво перевидає її твори, хоч раніше комуністична критика осуджувала її як „ніцшеанку".

В програмі Конференції була доповідь про „Ольгу Кобилянську на тлі її автобіографій", яку виголосив д-р Л. Луців. Кобилянська написала декілька своїх автобіографій, а саме: першу вислала вона до чеського етнографа Фр. Ржегоржа (1898), другу — написала для болгарських читачів та вислала письменникові П. Тодорові (1903), найбільш достовірну, подала письменниця в листах до акад. Степана Смаль-Стоцького п. н. „Про себе саму" (1921-22), вкінці четверту, — надруковану в Літературно-Науковому В і с т н и к у та у ю в і л е й н о м у виданні її творів, і у видавництві „Рух" в Харкові (1927).

З цих біографій довідуємося про генезу та обставини, в яких родились та поставали її твори, тематика яких стояла у найтіснішому зв'язку з буденним життям. Особисті її переживання відігравали також немалу ролю в тих творах. Її повісті ціхує глибокий психологічний підхід („Вальс мелянколік"), а у героїнь її творів помітна є риса життєвого завзяття, бажання великої перемоги та змагання за рівні права для жінок.

В своїх творах описує Кобилянська теж владу природи над людиною (Земля, Битва) та захоплюється багатством і свіжістю народньої пісні (В неділю рано зілля копала).

В своїх автобіографіях Кобилянська виявляє велику жадобу знання та умові праці. Вона тепло згадує знайомства з О. Маковеєм, Софією Окуневською, під якої впливом вона почала писати по українськи, з Лесею Українкою та Наталією Кобринською. З її автобіографій довідуємося також про вплив чужих літератур на її творчість. Вона згадує Турґенєва, Достоєвського, Г. Келлера, Е. Марлітт, Гайне, данського письменника Є. Якобсена, Е. Вернера, Ванґа, Гамсуна, Гаєрштама. Цікавилась вона також творами Ібзена, Ніцше, Ґете та Шекспіра.

Совєтські критики (В. Коряк, О. Дорошкевич, М. Комишанченко, О. Бабишкін) невірно інтерпретували твори Кобилянської та перекручували ідейний їх зміст.

Другу доповідь про Кобилянську виголосив д-р Іван Новосівський п. н. „Ольга Кобилянська у спогадах її сучасників". Темою своєї доповіді вибрав він спогади трьох жінок: Лесі Українки, Олени Кисілевської і Олени Панчук, які стояли у найсердечніших взаєминах з письменницею.

Українські культурно-мистецькі кола Галичини і Придніпрянщини почали знайомитись з творами Кобилянської в початках 90-тих років минулого сторіччя, коли то письменниця почала друкувати свої твори в українських газетах і журналах. У зв'язку з цим зав'язалось листування з редакторами часописів та іншими особами і цим шляхом прийшло також і її знайомство з Лесею Українкою. По прочитанні рукопису повісти Кобилянської „Льореляй" (Царівна), Леся Українка тепло прийняла цю нову появу на літературному полі. Між ними нав'язалось листування, що згодом перейшло у щиру дружбу. В 1899 р. Кобилянська відвідує Лесю Українку на її хуторі в Зеленому Гаю б. Гадяча, з черги Леся Українка приїздить в 1901 р. до Черновець, де Буковинський Боян влаштовує її зустріч з українським громадянством. Це робить на Лесю Українку велике враження. Вона відвідує гористі сторони Кімполюнґу, Вижницю та переїздить до галицького Буркуту, де лікується два місяці. В друге відвідує вона Кобилянську в 1903 р.

Взаємини Лесі Українки і Кобилянської ціхувала взаємопошана, середечність й зрозуміння. Леся Українка, на сім років молодша від Кобилянської, що виростала у зовсім іншому культурно-мистецькому кліматі, виявляла більш ініціятиви та мужности, Кобилянську натомість ціхувала, як завжди, скромність і покірливість, Леся Українка підбадьорувала Кобилянську, допомогала їй поглиблювати літературне знання, вказувала на її великий письменницький талант та боронила її перед несправедливою критикою (Павлик, Єфремов).

Не менш щирі та дружні були взаємини Кобилянської з Оленою Кисілевською, громадською діячкою та письменницею галицької волости. Коло 1925 р. Кисілевська відвідала Кобилянську в Чернівцях і від тоді нав'язалось дружнє їх знайомство. Кисілевська рік-річно відвідувала Кобилянську. З її ініціятиви Жіночий Кружок в Коломиї відзначив в 1928 році 40-ліття творчости Кобилянської, з участю самої письменниці.

Спогади Кисілевської про Кобилянську торкаються радше самої особи письменниці: її родинних відносин, її великого прив'язання до брата Володимира, якого з-поміж численної рідні — найбільше любила і якому присвятила свою повість „Через кладку". Ці спогади кидають теж деяке світло й на саму хворобу письменниці. Ще в 1903 р. письменниця захворіла на частинний параліж, вона лікувалась в Дорні Ватрі, та стан її здоров'я постепенно погіршувався. В 1936 р. вона втратила здатність ходити та й писати приходилось їй дуже важко. Прихід большевиків, до яких вона ставилася зі страхом і недовір'ям, застав її тяжко хворою: вона затратила пам'ять і здібність працювати.

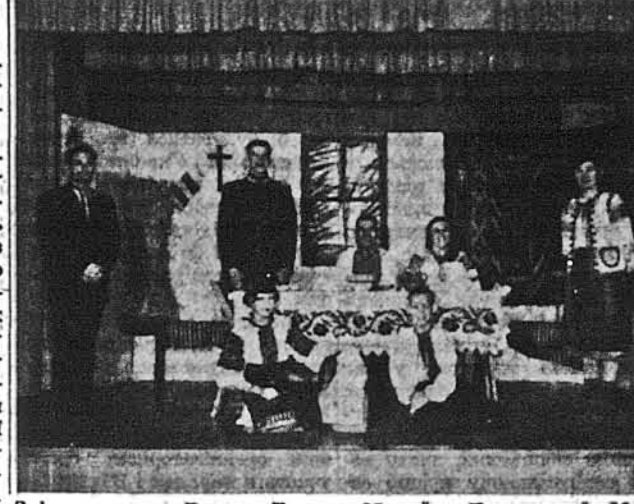
Спогади Олени Панчук торкаються останніх днів життя письменниці, що разом зі своєю племінницею, одруженою з університетським бібліотекарем д-ром Е. Панчуком, жила у власному домі, (набутому за гроші з продажі батьківського поля), при вулиці Фехнера ч. 3 в Чернівцях. В листі до О. Кисілевської — О. Панчук описала останні дні життя п и с ь м е н н и ц і та її смерть.

На закінчення Конференції мґр. Стефанія Жуковська поділилася зі слухачами своїми спогадами про похорон Кобилянської. Були це часи поновної окупації Буковини румунами, часи нечуваного терору та численних арештів. Тому то на похороні Кобилянської в березні 1942 р., з'явилась тільки мала горстка знайомих, що провела тлінні останки письменниці до церкви Успення та на цвинтар на Горичі, де її зложено в родинному гробівці.

З нагоди вшанування цією Конференцією століття народин Ольги К о б и л я н с ь к о ї, Митр. Богдан і о. протопр. Івасюк надіслали привіти на руки Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗДА.

Р. Кобринський

„Різдвяна Ніч" у Вотервліті, Н. Й.

Зліва направо: Василь Боднар, Михайло Терлецький, Михайло Кухар, Христина Бездух, Оля Кухар. Сидять: Олена Наболотна і Ігор Кошикар.

При дружній співпраці трьох наших громад: Трой, Вотервліт і Когоус, Н. Й., відбулася 29 грудня 1963 р. в церковній залі у Вотервліті „Різдвяна Ніч" у двох актах, яку підготовив п. Василь Боднар. Вступне слово виголосив о. В. Довгович, парох Трой. Рецитатори: Василь Боднар і Оля Кухар розказали про долю наших селян у підсовєтській Україні. У І-ім акті — українська селянська родина приготовляється до Свят-Вечері, очікуючи сина, що перебував у рядах УПА. Непевність про долю сина надавала сумний характер дії, що згодом оживилася по приході сина-повстанця. В ролі повстанця виступав Михайло Терлецький, як його сестра — Галя Наболотна та Ігор Кошикар — як брат. Батьків відіграли: Михайло Кухар і Христина Бездух. Члени хору Когоус, під проводом Ярослава Біласа, відспівали за сценою коляди, як також пізніше на перерві, відспівано низку коляд при участі цілої залі.

У ІІ-ій частині був живий образ „Віртепу". Ролі Святої Родини трьох мудрців зі сходу і пастирів відіграли: Роман Мацюк, Роксоляна Білас, Олекса Черпак, Василь Слободян, Йосиф Кендзерський, Іван Хомич і Богдан Залізний, як теж і актори з І-ої дії. При звуках коляди „Не плач, Рахиле" — Леся Боднар за сценою передавала словами біль Рахилі, а на сцені — відповідними руками й мімікою відіграла розпуку матері по втраті дітей — Оля Кухар.

Всі виконавці вив'язалися добре зі своїх роль, мали гарні костюми та були відповідно ухарактеризовані. Вдячна публіка, що заповнила цілу залю, нагороджувала аматорів рясними оплесками. Ввесь дохід призначено на українську парохіяльну школу у Трой. На закінчення о. декан Богдан Волошин подякував усім виконавцям за їхню працю, а гостям за численну участь.

І. Д.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми:

СПИСОК Ч. 16

Е. Лесюк, Санта Моніка	$18.00	В. Мінтянський, Шикаґо	3.00
М. Протас, Кортленд	10.00	Ю. Т. Веселі, Гаррісбурґ	3.00
Ів. Попович, Бінгемптон	10.00	Ос. Брезіцький, Н. Гейвен	3.00
Анна Чопек, Маттанан	10.00	О. Дикун, Брейфорд	3.00
Д. Колтик, Міннеаполіс	10.00	Осип Верес, Йонкерс	3.00
О. Коропецька, Форт Дж.	8.00	А. Разумов, Гери	3.00
М. Сеімске, Воткінс Ґлен	8.00	Лідія Микулович, Амбрідж	3.00
П. Ленчук, Джексонвил	6.00	М. Гриців, Шикаґо	3.00
Я. Фостик, Ню Маркет	5.00	Осип Якимів, Кентон	3.00
Ант. Гулька, Нюарк	5.00	М. Януш, Ню Йорк	3.00
А. Тилька, Ню Бритен	4.00	П. Андрущак, Міннеаполіс	3.00
Анна Лисогір, Вилтон	4.00	Д. Борсук, Шикаґо	3.00
О. Шуст, Бріджпорт	4.00	Я. Станецький, Елмайра	3.00
З. Деркач, Лос Енджелес	4.00	В. Глют, Джексон Гейтс	3.00
Лев Борщ, Бруклин	4.00	Я. Даців, Бруклин	2.00
В. Целенський, Парсіпанні	4.00	Т. Глуховецький, Парма	2.00
Ф. Кавчак, Джанстовн	3.00	Марія Білай, Кемпбел	2.00
Ал. Таский, Амгерстбурґ	3.00	Р. Воробкевич, Дітройт	2.00
Ів. Левицький, Кентон	3.00	Еміль Грималяк, Філ.	2.00
Е. Гутович, Бруклин	3.00	А. Капока, Міннеаполіс	2.00
В. Савойка, Клівленд	3.00	О. Підгайний, Ню Йорк	2.00
І. Волос, Філядельфія	3.00	М. Романишин, Мейфілд	2.00
Г. Макух, Джемейка Пл.	3.00	Н. Герлях, Асторія	2.00
Б. Якименко, Спрінг В.	3.00	А. Горбач, Шикаґо	2.00
П. Кеня, Філядельфія	3.00	С. Масний, Торонто	1.00
Р. Дражньовський, Тінек	3.00	Кент. Новачки, Кентон	1.00
Г. Прокопович, Шикаґо	3.00	М. Грицик, Дітройт	1.00
М. Голубінка, Бронкс	3.00		

СПИСОК Ч. 17

Ю. Кравчук, Парма	8.00	П. Содоль, Форт Веннінґ	3.00
д-р Ів. Скрипух, Брентфорд	5.00	М. Черевко, Кейп Ені	3.00
М. Мандибур, Гейлесс Ф.	5.00	Оксана Коропецька, Форт Джордж	2.20
П. Марчук, Делта Дж.	4.00	Олена Карпик, Міннеап.	2.05
В. Новак, Честер	4.00	Н. Вишневецький, Н. Йорк	2.00
Кат. Марущак, Шикаґо	4.00	М. Кузевич, Філядельфія	2.00
Мик. Мороз, Бентлівил	4.00	В. Сидор, Ню Йорк	2.00
М. Заблоцький, Бетлегем	4.00	М. Гаврилюк, Філя.	2.00
Гіл. Зарицький, Бетпейдж	4.00	А. Климишин, Асторія	2.00
Р. Климкевич, Повкіпсі	3.00	В. Вербянський, Елкгарт	2.00
А. Галелюк, Н. Брунсвик	3.00	П. Мусик, Дітройт	2.00
В. Сломошинський, Флашинґ	3.00	М. Пошик, Бруклин	2.00
Н. Гафткович, Гартфорд	3.00	Майк Брюс, Вайтфілд	2.00
Н. Стешин, Флашинґ	3.00	Г. Косик, Фенікс	2.00
д-р В. Марчук, Клерендон Гилс	3.00	Г. Дроздовський, Ню Йорк	2.00
А. Чупіль, Белстон С.	3.00	О. Король, Рачестер	2.00
д-р М. Семчишин, Нюарк	3.00	М. Вербінський, Клівленд	2.00
П. Басараб, Шикаґо	3.00	о. М. Притуляк, Пассейк	2.00
Ю. Воронецький, Шикаґо	3.00	Анастасія Микитчук, Гемилтон	2.00
Ів. Давидюк, Гаґерставн	3.00	І. Кривоніс, Овкдейл	2.00
О. Зубик, Форд Сіті	3.00	І. Гош, Філядельфія	2.00
д-р М. Войтович, Філя.	3.00	М. Крисько, Бріджпорт	2.00
С. і С. Онуфрійчук, Одюбан	3.00	Ю. Георгієнко, Міннеап.	2.00
В. Міх, Філядельфія	3.00	І. Чайківський, Торонто	1.30
М. Яремко, Ріджвуд	3.00	Т. Зонко, Бекон Фолс	1.00
І. Турик, Озон Парк	3.00	І. Сидор, Асторія	1.00
П. Шандога, Асторія	3.00	І. Ракочий, Філядельфія	1.00
А. Ґелетій, Ферфилд	3.00	М. Дутчак, Скрентон	1.00
д-р І. Дорожинський, Ню Йорк	3.00	І. Кривенко, Гантінґтон П.	1.00
М. Горон, Ню Йорк	3.00	Ю. Богун де Ларе, Ню Йорк	1.00
М. Ґурак, Клівленд	3.00	І. Патуляк, Джерзи Сіті	1.00
М. Колодій, Рачестер	3.00	Г. Василик, Асторія	1.00
І. Гнатюк, Гартфорд	3.00	Я. Лезняк, Філядельфія	1.00
Е. Владика, Клівленд	3.00	П. Дідик, Міннеаполіс	1.00
С. Федорович, Ладі	3.00	А. Іванина, Скрентон	1.00
О. Коцюба, Ню Йорк	3.00	П. Лобур, Нюарк	1.00
М. Добрянський, Менчестер	3.00	В. Івахів, Філядельфія	1.00
О. Стадник, Едмонтон	3.00	М. Данчук, Лівінґстон	1.00
О. Косіковський, Віндзор	3.00	І. Шумко, Флінт	1.00
Іл. Гупало, Бронкс	3.00	І. Шкільник, Торонто	1.00
С. Чеканський, Олифант	3.00	С. Романків, Гартфорд	1.00
		П. Василик, Кокбурґ	0.50

В першу річницю смерти бл. пам'яті Анни Середової

Минають літа, затираються спомини, а все ж є щось, що лучить нас живих з тими добрими особами, що від нас відійшли! Це діла… немов з малих квіток сплітаються у вінки. Наші провідні одиниці мали дар захопити ширші кола громадянства, збудити до шляхетного чину загал.

Одною з них, — це сл. пам'яті А. Середова. Уроджена в Галичині, покінчила студії в Перемишлі. Вихилася з рідних земель молодою, у час тяжкої духової й матеріяльної кристалізації нашої еміграції в Америці. Будучи дружиною священика, зразу вела освідомлюючу працю серед парохіяльних громад. При сестрицтвах творила жіночі гуртки під назвою „Дочки України" (1930 роки). В 1933 році ці гуртки об'єднує у відділи Укр. Червоного Хреста, які беруть участь в протестаційним поході. Збирають поміч голодуючим в Україні, інформують американські жіночі товариства в справах штучного виголоджування українського населення на рідних землях.

За її ініціятивою перепроваджено по більших осередках українського населення „Дні Української Жінки" під кличем, „Українська Жінко — поможи їм, політичним в'язням". Зібрано поважну суму гроша на санаторію, що мала б будуватися на терені Карпатської України. Події політичних потягнень змінилися так скоро, що та поміч прийшла під час боїв за втримання Волі й Уряду, та врятувала життя раненим стрільцям.

Протягом десяток літ, сл. пам'яті п. А. Середова занимала провідне місце в Організації Самостійного Золотого Хреста, (Зміна назви Укр. Червоного Хреста). Була також організаторкою, брала участь в нарадах і З'їздах інших організацій. За її почином щорічно відбувалися імпрези в пам'ять бл. п. Ольги Басараб, в Честь Героїнь, концерти й вистави. Останні роки із-за слабого здоров'я не могла працювати, але все була в курсі справ, як почесна голова Організації. Відійшла від нас, маючи 72 роки. Життя покійної, як матері, так і провідниці багате й жертвенне для своїх дітей та для Батьківщини, служила Богові й людям чесно, й за ці виміряні прикмети шануємо її дорогу пам'ять!

Ольга Пельц

Концерт колядок і щедрівок у Філядельфії

4-го січня відбувся концерт колядок та щедрівок, що його зорганізував парохіяльний хор церкви Христа Царя, у залі Кук Юніор Гай Скул.

Але згаданий вечір мав своє питоме забарвлення. Це не були колядки і арії взяті впрост з українського фольклору, були ушляхетнені творчим духом наших композиторів, як Людкевич, Кошиць, Стеценко, Леонтович, Ступницький, Кульчицький, Білик.

Їх розмежовано щодо музичної та словної тематики на три частини, з яких кожна була ілюстрована вступом, інтерпретацією, загальною характеристикою і підбудівкою співанних пісень.

Автором тих трьох частин прологу був інж. Олександер Білик, а їх рецитувала відома декляматорка п. Осипа Грабовенська.

У першій частині прологу змальовано наш святочний настрій на чужині, підчеркнений смутком та спомином про давній святий вечір у рідному кружку, де при столі бачимо порожні місця для тих найдорожчих, що їх уже немає.

Друга частина, це нутро рідної хати, деколи з веселими мешканцями, деколи з опущеною сумною мамою, що у холоді плаче за своїми рідними. Та частина кінчається колядою: „Не плач Рахіле !"..

Третя ілюструє різдвяний час у рідних сторонах, з піснями коло хат, радістю та веселістю. Але ту радість заслонив грізними серпанком факт жорстокої дійсності. Із молитовним зазивом кінчала речитаторка ту останню частину прологу: „Боже! дай нам власні дім і волю співати: Слава в вишніх Богу во чоловіцях благоволеніє !".

Мішаний хор виступив у досить численному складі. Голосово представляються гарно сопрани і тенори. Інші голоси мають також свої прикмети. Їх диригентом є досвідчений у своєму ділі, б.довголітній голова тов. „Кобзар", п. Юрій Гаврилів, який знає голосову і й телектуальну спроможність свого хору та уміє з нього видістати максимум того, що він може дати.

На тому концерті переважали кількостево колядки та щедрівки модерного композитора Стеценка, виконані у дев'ятох на шісnадцять точок програми. У того композитора майже нема популярної гармонізації оригінальних колядок та щедрівок, бо для нього вони становлять лиш тло, на якому композитор немов вичаровує свої музичні почування. Це можемо говорити м. і. про волинську старовинну пісню „Ой видить Бог", миле мурмурандо у „На йорданській річці", бравуру у „Днесь поюще". Головно в історичній, майже тисячолітній щедрівці „Ой там за горою", яка характеризує князя Володимира, (в оригінальній словесності він зветься Василько. А Василько сполучає ці собою походи на Царгород двох князів: Святослава, та Володимира) та його похід на Царгород. У першій та третій частині тої композиції початок має скорий ритм, у середині повільний, висказуючий невдоволення князя. Перша частина, це бравурна облога Царгороду, друга оспівує невдоволення князя із офірованих йому дарів, а коли йому привели панну в короні, темпо радости і поведінки володаря знаходить гідну інтерпретацію.

У Людкевича „Бог Предвічний"… пригадується думка, висловлена деким із наших етнографів, а головно висказана Пресв. Еп. Лакотою з Перемишля, який був знаменито обознайомлений з нашою стародавньою релігійною піснею. Він твердив, що арія тої колядки походить з поганських часів і була маршовою піснею дружинників українських поганських князів. Тій маршовій пісні супроводжали бубни, які маркували такти маршу. За часів християнства арія не змінилася, лиш під неї підложено вже християнський текст. Цікавим було б спробувати впровадити архаїстичне і історичне маршове темпо при співанні тої колядки…

Ми радо привітали коляду Купчинського: „Не плач Рахіле…" з баритоновим сольом інж. Михайла Бурчака. У нього є гарний і барвистий голос, особливо у високих тонах набирає ясної баритонової закраски. Хор старався вив'язатися з акомпаніяментом до соліста так, щоб соліста не заглушити, та на тлі мурмурандо дати виразну основу для інтерпретації соліста. Коли б соліст був станув на переді хору, його голос не губився б серед бутафорій сцени і ефект чудової пісні був би більший.

Ми замітили були у коротких сольових виступах п. Цегельської, як у колядці „Прилетів сокіл", солістка Цегельська стояла пере хором, і її виступ випав дзвінко та різно.

Важкий тягар акомпаніяменту до всіх точок концерту перейняла на себе проф. Ірина Чумова і вив'язалася з свого завдання знаменито.

Треба при кінці згадати, що інж. Білик, автор прологу, у своїй композиції „В місті Вефлеємі", до якої сам уложив текст, зробив миму несподіванку, бо вона була дуже гарно згармонізована і милозвучною.

В половині концерту виголосив доповідь о. декан Мирослав Харина. Прекрасна його дикція підчеркнула красу його думок про походження і значення колядок та щедрівок.

Але ми не мали змоги сконстатувати, чи всі члени хору співають також у нашому провідному хорові „Кобзар". А бажаним було б, щоб він збільшив сили „Кобзаря" всіми своїми членами і скріпив його не лиш чисельно, але і під співочим аспектом. Саме зближається ювілейне свято в честь Шевченка, яке відбудеться тут в найбільшій залі: „Академі оф Мюзік". Це буде не лиш національна, але і культурна маніфестація цілої нашої нації, де візьме громадну участь і американський політичний та культурний світ. Тому саме с нашим національним обов'язком, в першу черу всіх наших співаків, узяти активну участь у тому ювілейному святі.

Д-р М. Рибак

„Принадна зима" у Вашингтоні. Останніми днями столицю країни вкрила груба верства снігу. Для „урізноманітнення" білої монотонности, дві конгресові секретарки, зодягнені в купелеві костюми, упринмоються змеханізованим відкидачам снігу прочищувати стежку до Капітолю

Спортові вістки з України

Ручний м'яч

Сім українських дружин ручного м'яча (гендболу) ввійшли до так зв. „всесоюзної" Ліги, „А" кляси, що є найвищою лігою СССР. Дві жіночі дружини: „Буревісник" Черкаси і „Світлофор" Одеса, та дві чоловічі: „Буревісник" Київ і „Запоріжалюмінбуд", зайняли місця в першій підгрупі — дальші три: „Буревісник" Київ і „Спартак" Київ (жіночі) та СКА Київ (чол.) ввійшли до другої підгрупи.

СКА Київ — ЦСКА Москва 66 : 60

Цю важливу перемогу здобули українські кошиківкарі в Києві з лідером табелі гор, московським ЦСКА. Звітуючи про ці змагання в „Радянському спорті" з дня 4 лютого, Е. Самолюбовер і Л. Бушуєв в репортажі „Про те, як програв лідер" між іншими пишуть: „Це була справжня сенсація, одна з тих, які надають змаганням особливої гостроти. Коли в палац спорту подзвонили з якоїсь газети і й кореспонденту сказали, що київські армійці виграли у московських, він довго не хотів вірити, вважаючи, що з ним жартують. Але сталося саме так: київський СКА обіграв своїх заслуженних і „старших братів" (підкр. О. Т.)… Склад СКА Київ: Радзієвський, Шовкопляс, Волков, Чечуро, Шевченко.

„Буревісник" Львів — „Червона Зірка" Югославія 3:1 і 3:1

„Червона Зірка" це сильна жіноча відбиванкова дружина Югославії трикратний чемпіон своєї країни. Своє турне по московській імперії югославки розпочали двома змаганнями з львівською дружиною студенток „Буревісником", яка лише другий рік виступає в „А" клясі. Обидві зустрічі закінчилися перемогами українок з такими вислідами: В першому дні: 15:0, 15:0, 2:15 і 15:13. В другому дні 15:17, 15:10, 16:4 і 17:15. Переможені югославки оцінили високо майстерність української дружини. Їм особливо заімпонували змагунки: І. Конкіна, А. Рижа, Є. Орусь, Л.Коселк і А. Філон.

„Сибір" Новосибірськ — „Динамо" Київ 4 : 4

Після цих першенських в далекому Новосибірську, українські гаківкарі займають в показнику табелі гор за станом 3 лютого — третє місце. До тепер „Динамо" відбуло 29 гор, з яких здобуло 30 точок і відношення воріт 106 : 91. На першому місці веде „Спартак" Св. 43 точки, а на другому опинився „Металург" 40 точ.

Вадим Архипчук про себе

На запит кореспондентів легкоатлета, чемпіона України і цілого СССР — Вадима Архипчука, — про його плани в олімпійському році, він дав наступну відповідь: „Цей рік, за насиченістю різними змаганнями, обіцяє бути не менш напруженим ніж минулий, коли тільки на старт 400-метрової дистанції мені доводилося виходити близько 30 разів. Уже в березні нас чекають перші цікаві змагання — всесоюзні зимові змагання в Ленінграді. Влітку я маю виступати в матчі СССР-ЗДА. І нарешті вінцем сезону будуть Олімпійські ігри в Токіо. Можливо, на одному з цих змагань мені вдасться здійснити свою мрію — побити рекорд країни в бігу на дист. 400 метрів, який уже багато років належить А. Ігнатьєву і дорівнює 46.0 секунди. Від його рекорду мене відділяють зараз лише 0.3 секунди. А в цьому — не буду робити прогнозів — старти покажуть.

Подав О. Твардовський

НЕ ПРИЗНАЛИ РЕКОРДУ ДЖАНА ПЕННЕЛА

Міжнародний Аматорський Легкоатлетичний Союз признав рекордовий осяг американського змагуна Пеннела в стрибку з жердкою на висоту 16 стіп 10 цалів. Натомість другого, значно кращого осягу не признав цьому змагунові М. А. Л. Союз, хоч на підставі звітів із змагань, на яких Пеннел осягнув висоту 17 ст. стрибок Пеннела був переведений згідно з усіми обов'язуючими приписами. Пеннел стрибав з жердкою із фібрового скла, але тут Союз мав застереження до стану розбігової доріжки до стрибка, а не до самої жердки.

Збірна Футболу Англії гратиме в Ню Йорку

Репрезентація Футболу Англії, яка недавно перемогла збірну решти світу в змаганнях з нагоди сторічча футболу в Англії, вибирається на турне по Південній Америці. По дорозі до Південної Америки ці зірки Англії, батьківщини популярного тепер у цілому світі футболу, зупиняться в Ню Йорку і тут розіграють дві товариські змагання із збірною ЗДА. Згідно з договором, ця зустріч репрезентацій Англії і ЗДА має відбутися 27-го травня на стадіоні Рандалс Айленд у Ню Йорку.

Університет Ст. Луїс — чемпіон високих шкіл ЗДА

Вже четвертий раз дружина Університету міста Ст. Луїс, який керівником є другий заступник президента Футбольного Союзу ЗДА — Баб Гюлкер, здобула чемпіонат високих шкіл цілих ЗДА. Фінальні змагання за першість виграли футболісти Ст. Луїсу з одинадцяткою Академії Морської Фльоти вислідом 3:0. В дружині Академії Морської Фльоти, яка перемогла у півфіналі Армію 4:2 і щойно у фіналі зазнала поразки, грав відомий на Сході ЗДА український футболіст Мирон Гуглер, бувший змагун „Чорноморської Січі" з Ньюарку.

в. с.

Ще один лещетарський табір

Зимові табори починають здобувати право громадянства в наших околицях. Вони лишають багато споминів. Учасники їх мусять бути дійсно загартованими, бо треба пережити чимало надзвичайних пригод, а найважніше — холод.

Осередок СУМА ім. М. Павлушкова вже третій рік улаштовує зимовий табір на своїй оселі, яка має надзвичайно добрий терен для лещетарства. З наближенням Різдвяних вакацій ми вже мріяли, як то будемо їздити — тільки одна журба — сніг. Але довго не мусіли чекати — у вечір св. Миколая, коли молоді сумівці одержували свої дарунки, старшому юнацтву оголошено, що лещетарський табір відбудеться від 22 до 29 грудня. Інструктор мав приїхати у середу, 25-го грудня, отож перші два дні табору мали бути підготовчими.

В середу прибуло ще більше учасників автом, а потягом приїхав наш інструктор друг Каськів з Дітройту, а разом з ним інж. Левицький та п'ять охочих лещетарів з Пласту. Табір складався з 16 учасників, яких головною метою було навчитися їзди на лещетах. Це вперше, що дві молодечі організації, СУМ і Пласт, відбули разом табір, який був успішний. Цілий день тільки з перервами на відпочинок і перекуску, ми вчилися їздити, а вечором брали санки та знов вирушали на сніг.

Учасники відбули одноденну прогулку до „Каскейд Мавнтейн" — лещетарський ресорт недалеко від нашої оселі.

28-го грудня відбулися змагання на закінчення нашого табору. Всі приступили до змагань за винятком одної учасниці, яка захворіла.

Вислід змагань:

КРУТОБІГ:

юнаки
1. М. Сідельник
2. О. Коверко
3. В. Абрамюк

юначки
1. І. Гікава
2. М. Кульчицька

З'ЇЗДОВИЙ БІГ

юнаки
1. М. Сідельник, М. Куляс
2. О. Коверко
3. В. Абрамюк

юначки
1. І. Гікава
2. М. Кульчицька

Хоч не дуже хотілося їхати додому, одначе Різдвяні вакації кінчались і всіх чекала, як не школа, то праця. Зокрема дякуємо другові Каськову, що запопадливо й фахово вчив нас їзди на лещетах.

І. Гікава

Розшуки

Пошукую брата ІВАНА ТРИНСІЦЬКОГО сина Казимира, нардж. 1911 р. в м. Вольшиці, Галицький р-н. Працював огородником. Хто знає про нього або він сам, прошу писати на адресу:
Maria Golembiowska
1523 Howard Avenue
Cleveland 13, Ohio. USA

ТАРЗАН, ч. 5190. Помирилися…

— Ви зможете бути єдиним спадкоємцем корабельної корпорації Барнеса, — розумував Бойлен. — І якщо так, то ви не схочете, щоб були докази на інкрімінацію в цьому бизнесі.

І тому то я певний, що ви не матимете нічого проти того, щоб набути той лист, що я маю… За скромну ціну, очевидно.

Бен Барнес заскреготав зубами. — Ви є шантажуюча свиня… Але, очевидно, я не маю нічого проти…